

або відсутність даних якостей, особливості їхнього прояву на рівні відтворення та в процесі праці мають лежати в основі розмежування категоріальних понять здатності до виконавчої та творчої праці, матеріального та інноваційного виробництва.

Список використаних джерел

1. Махлуп Ф. Производство и распространение знаний в США. – М.: Прогресс, 1966. – С. 35.

2. Киришин И.А., Вашурина Е.В., Овчинников М.Н. Роль федеральных университетов в развитии и реализации интеллектуального потенциала страны и региона. [Электрон. ресурс] – Режим доступа: http://vml.antat.ru/files/Mahmutov/article_3/Ovchinnikov.pdf

3. Understanding Knowledge Societies. – New York: Department of Economic and Social Affairs of United Nations [sales # E.04.II. C.1], 2005. – 178 p.

4. Иноземцев В.Л. «Класс интеллектуалов» в постиндустриальном обществе // Социс. 2000. №6. – С. 70.

УДК 621.73.06

О.А. ЦИМБАЛИСТОВА,

аспірант, Національний авіаційний університет Кременчуцький льотний коледж НАУ

Інноваційні підходи до підготовки логістів для авіаційної галузі

У статті проаналізовано основні особливості авіаційної логістики. Визначено проблеми, зумовлені недостатністю професійних і кваліфікованих логістів на вітчизняних авіаційних підприємствах. Запропоновано впровадження посади логіста на авіаційних підприємствах. Обґрунтовано перелік інноваційних професійно-орієнтованих вимог спеціалістів з логістики для потреб авіаційної галузі.

Ключові слова: логіст, логістична система, авіаційне підприємство, авіаційна послуга, логістична послуга, інноваційні підходи.

Е.А. ЦИМБАЛИСТОВА,

аспірант, Национальный авиационный университет Кременчугский летный колледж НАУ

Инновационные требования подготовки логистов для авиационной отрасли Украины

В статье проанализированы основные особенности авиационной логистики. Определены проблемы, предопределенные недостаточностью профессиональных и квалифицированных логистов на отечественных авиационных предприятиях. Предложено внедрение должности логиста. Обоснован перечень инновационных профессионально ориентированных требований специалистов по логистике для потребностей авиационной отрасли.

Ключевые слова: логист, логистическая система, авиационное предприятие, авиационная услуга, логистическая услуга, инновационные требования.

E. TSIMBALISTOVA,

PhD student of National aviation university Kremenchyg flight college

Innovation approaches to training logisticians for the aviation industry

The paper analyzes the main features of aviation logistics. The problems caused by lack of professional and skilled logisticians on domestic aviation enterprises. An introduction Logistics positions on aviation enterprises. Grounded list of innovation professionally-oriented requirements for the logistics needs of the aviation industry.

Keywords: logistics company logistics system, aviation company, aviation services, logistics services, innovation approaches.

Постановка проблеми. На нинішньому етапі в ринковій економіці постійно зростає конкуренція між підприємствами. Багато підприємств мають певні проблеми з наявністю складських приміщень, низьким рівнем дорожньо-транспортної інфраструктури та катастрофічною нестачею кадрів у логістичній сфері. Попит на висококваліфікованих логістів зростає з кожним днем.

У сучасних умовах перед авіаційною галуззю гостро постає проблема оптимізації управління ресурсами, тому що традиційний підхід, який застосовують сьогодні на більшості вітчизняних авіаційних підприємств, є неефективним через відсутність цільного взаємозв'язку та координації в діяльності окремих ланок підприємства, що забезпечують процес руху матеріальних та супутніх до них потоків. У результаті цього процес, починаючи із закупівлі і закінчуючи збутом авіаційних послуг, розпадається на ряд незв'язаних між собою стадій, що призводить до значного збільшення витрат на виробництво і реалізацію авіаційних послуг і негативно впливає на

їхню якість. Найважливішим завданням авіаційної галузі є своєчасне забезпечення споживача авіаційними послугами високої якості з конкурентоспроможним рівнем витрат у необхідному обсязі, у визначений термін, у потрібному місці, з урахуванням персоналізованості системи обслуговування для кожного споживача, тобто використання логістичного підходу.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Однією з основних проблем вітчизняної логістики сьогодні є проблема кадрів. Вона гостро стоїть на всіх рівнях – від складських робітників до директорів з логістики. Логістика стала модною, престижною професією, огляди, що публікуються в різних джерелах стосовно заробітної плати, показують, що займатися логістикою ще й вигідно. Отже, проблема впровадження логістичної концепції в управління матеріальними та супутніми до них потоками є досить актуальною для авіаційних підприємств, що і зумовлює необхідність підготовки професійних кадрів з логістики для потреб галузі.

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Дослідженням цього питання займаються вітчизняні та зарубіжні вчені та спеціалісти, такі як В.Е. Ружицький, С.А. Уваров, Б.З. Могоричів, Дж.Р. Сток та інші. До вчених, які займаються цією проблемою, також належать О.В. Посилкіна, Є.В. Крикавський, М.Ю. Григорак, Н.І. Чухрай та ін.

Метою статті є аналіз забезпеченості професійними кадрами логістичної сфери в авіаційній сфері.

Виклад основного матеріалу. Останнім часом провідні українські підприємства різних галузей економіки почали впроваджувати в своїй діяльності інструменти логістики. За кордоном логістика давно стала практичним інструментом господарювання, який забезпечує 20–30% приросту валового національного продукту в провідних промислово розвинутих країнах, а частка логістичних витрат у ВВП становить приблизно 11–12%. Зокрема, в Канаді вона становить 11,9%, у Мексиці – 15,4%, в США – 11,4%, в Данії – 13%, у Франції – 11,5%, в Німеччині – 13,5%, в Іспанії – 12,0%, у Великобританії – 11,5%, в Японії – 11,4% [1]. Як свідчить зарубіжний досвід, скорочення на 1% логістичних витрат (тобто витрат на транспортування, створення запасів, складування, пакування, вантажопереробку, постачання та збут тощо) еквівалентне майже 10% збільшенню обсягів продажу.

Використання логістики дозволяє підприємствам економити матеріальні, енергетичні, фінансові та інформаційні ресурси, сприяє прискоренню обіговості коштів та скороченню тривалості операційного циклу авіаційних послуг, забезпечує максимальне задоволення потреб споживачів в якісних, інноваційних, авіаційних послугах. Крім того, дохідність авіаційних підприємств сьогодні залежить від ефективності процесів руху матеріальних, фінансових, інформаційних потоків. Саме інструменти логістики дозволяють обґрунтувати оптимальні розміри ресурсів і запасів, елементів

інфраструктури, обирати оптимальні схеми розміщення матеріальних ресурсів та ін. [3–5].

Головна мета авіаційних підприємств – виробництво високоякісних, інноваційних авіаційних послуг, потрібних споживачам у певний час за доступною ціною, що досягається завдяки оптимізації логістичного управління можлива завдяки впровадженню посади логіста на авіаційних підприємствах. Це передбачає необхідність створення логістичних підрозділів на вітчизняних авіаційних підприємствах і їх укомплектування інноваційними професійно-орієнтованими кадрами.

Вирішення актуальних проблем розвитку авіаційної галузі потребує побудови адаптованої до вимог логістики організаційної структури управління; впровадження стандартів логістичного управління на авіаційному підприємстві; створення ефективної системи транспортного забезпечення діяльності авіаційних підприємств; розробки і впровадження стандартів логістичного обслуговування з метою гарантії клієнтам переліку додаткових переваг (благ); підготовки достатньої кількості фахівців з логістики, обізнаних на специфіці авіаційних послуг і техніко-економічних особливостях авіаційної галузі тощо.

Аналіз світового досвіду свідчить, що фахівець з логістики – це системний аналітик, який здатний обґрунтовувати доцільність та ефективність рішень щодо наскрізного управління рухом матеріальних і супутніх потоків з урахуванням інтересів всіх учасників логістичного ланцюга. Наявність таких фахівців в структурі управління будь-яким підприємством, організацією чи відомством сприятиме підвищенню їх конкурентоспроможності на внутрішньому і міжнародних ринках. Але в Україні ще не приділяється достатньої уваги процесу управління потоками ресурсів, про що свідчить структура вакансій та резюме логістів на трудовому ринку України (табл. 1) [2].

Таблиця 1. Кількість вакансій та резюме логістів в Україні станом на 01.04.2014

Сфера діяльності	Вакансії, %	Резюме, %
Транспортна логістика	13	3
Міжнародне перевезення	16	5
Диспетчер	2	–
Логіст з виробництва	5	–
Закупівля:	8	1
з них закупівля у авіаційній галузі	5	–
Логістика:	31	3
у тому числі у авіаційній галузі	7	1
Зовнішньоекономічна діяльність	3	–
Складування:	10	1
у тому числі у авіаційній галузі	6	–

Таблиця 2. Середні рівні заробітної платні в Україні станом на 2014 рік

Спеціалізація	Зарплата, грн.		
	мінімальна	середня	максимальна
Логіст із зовнішньоекономічної діяльності	5000	7500	10000
Логіст із закупівлі	4000	6000	8000
Логіст із складування	4000	6500	9000
Асистент менеджера з логістики	2000	3500	5000
Менеджер з логістики	3500	10250	17000
Логіст з транспортування	8000	9000	10000
Керівник відділу логістики	4500	15750	27000
Директор з логістики	13500	40500	67500

Як видно з табл. 1, у авіаційній галузі заявлено п'ять вакансій у сфері закупівлі, сім вакансій – менеджера з логістики, шість вакансій – у сфері складування, тобто керівники авіаційних підприємств стали більше приділяти уваги використанню логістичних підходів до управління ресурсами.

Крім того, недостатність уваги фахівцям з логістики можливо простежити з даних табл. 2, в якій наведено рівень оплати праці фахівців з логістики в Україні [4].

В Україні середня заробітна платня логістів дорівнює у середньому 10 250 грн., тоді як у США вона становить від \$25 тис. до \$200 тис. залежно від професійного рівня фахівця.

Проблема здобуття потрібних знань та навичок при працевлаштуванні випускника без досвіду роботи вирішується двома способами. Перший полягає в спеціально розроблених навчальних програмах, які допомагають новому спеціалісту, який прийшов у компанію, зрозуміти специфіку та технології роботи в конкретній організації, що називається, в процесі роботи. Це може бути популярний сьогодні метод coaching («наставництво») або серія спеціальних тренінгів та семінарів. Такий шлях характерний для великих підприємств, де є ресурси на подібне навчання. Другий шлях можна висловити метафорою «кидають у воду і дивляться: впливе чи ні»: перед молодим співробітником просто ставлять завдання. Людина в такій ситуації має самостійно розв'язувати всі проблеми, буквально вчитися на власних помилках. Нерідко такий шлях обирають молоді невеликі організації, де немає часу займатися навчанням співробітників, а треба вирішувати завдання тут і зараз.

Фахівці приходять у логістику з інших сфер, профільна освіта при цьому відсутня. Для цих випадків існує безліч різних курсів, які дозволяють отримати потрібні знання та навички.

Підготовка у НФаУ фахівців з логістики сьогодні об'єктивно необхідна для забезпечення високого рівня ефективності функціонування підприємств авіаційної галузі, формування в галузі економічних відносин та підвищення рівня її конкурентоспроможності. Реалізація цього напрямку підготовки фахівців дозволить вирішити проблему нестачі досвідчених кадрів з управління ресурсами обізнаних зі специфікою виробництва та реалізації авіаційних послуг.

Сьогодні авіаційній галузі потрібні фахівці з логістики, що мають не тільки спеціальні знання, а й обізнані на особливостях технології авіаційного виробництва, особливостях і характеристиках авіаційних послуг і прийомах макроекономічного аналізу.

Багато організацій розуміють необхідність підготовки своїх працівників. Для цього вони вдаються до різних форм навчання (табл. 3): відеоматеріали, запрошення викладачів спеціалізованих фірм, університетів тощо.

Завдання побудови складних виробничих систем, до яких належать логістичні системи авіаційних підприємств, має

двоїстий характер: з одного боку, вона відноситься до управлінських завдань та вимагає вирішення комплексу питань системної організації процесів, з іншого – вимагає знання технологій та обладнання, вмінь вибору засобів та систем їх технічного забезпечення. Тому необхідною складовою компетенції фахівця з логістики є інженерні знання. Інженерна підготовка забезпечує фахівця з логістики авіаційних підприємств необхідними знаннями властивостей та характеристик об'єкта управління, а також тих інструментів та засобів, за допомогою яких забезпечується логістичний процес. Тому кваліфікований логіст має володіти такими знаннями та вміннями застосовувати їх у логістичному менеджменті.

Найважливіша мета діяльності логіста авіаційних підприємств – оптимізація витрат, тобто економія великих коштів. Логіст має проектувати методи та шляхи доставки товару найбільш економічними та вигідними способами; розраховувати економічну доцільність доставки товару самому або передати неефективні процеси стороннім компаніям.

Логіст в усьому залежить від термінів та графіків. Часом це тягне за собою стрес та переробки. Додавши відповідальність за матеріальні цінності компанії, одержуємо набір складнощів професії. Професіонал мусить мати нестандартне мислення та вміння знаходити вихід з будь-яких, навіть форс-мажорних, обставин (наприклад, при поломці транспорту). Існує низка переваг. Наприклад, у зв'язку з відносною нерозвиненістю логістичного бізнесу в Україні є можливість проявити себе та обійняти керівну посаду.

На сучасному етапі розвитку логістики між українськими та зарубіжними компаніями існують певні відмінності в підборі персоналу. Зарубіжні компанії віддають перевагу випускникам із різною освітою, але з хорошою підготовкою з менеджменту, складського ведення, права та обов'язково зі знаннями мови. Багато вітчизняних роботодавців мають потребу в логістах, які знайомі зі специфікою роботи в логістичних відділах. Вітається досвід роботи у сфері авіаперевезень по Україні.

Підприємства намагаються взяти співробітника, який орієнтується в сучасному обладнанні у сфері логістики:

- спеціалізоване програмне забезпечення;
- види навантажувачів;
- види обладнання тощо.

При такому значному попиті на логістів відсутнє зростання кваліфікованих спеціалістів. Гострий дефіцит досвідчених менеджерів з логістики відчувають сьогодні як спеціалізовані, так і непрофільні підприємства. Вони змушені перекуповувати співробітників один у одного та постійно підвищувати їм зарплати.

Це призводить до того, що якщо в авіакомпанії є гроші на оплату дорогого фахівця, вона напевно включить ці великі витрати в ціну послуги. Якщо ж у неї грошей на професіона-

Таблиця 3. Форми підготовки логістичними структурами співробітників [8, с. 565]

Форма підготовки	Частка використання, %
Спеціальні відеоматеріали	61
Спеціалізовані фільми	55
Університети	42
Консалтингові фірми	37
Курси	36
Інші джерела (наприклад, внутрішні)	22
Підготовка на основі Інтернету	12

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

ла не вистачило, їй доведеться задовольнятися або поганим фахівцем, або постійно займатися вирощуванням кадрів, які, трохи зміцнівши, залишають компанію, влаштовуючись туди, де більше платять.

Таким чином, на підставі проведеного аналізу можна зробити висновок, що інноваційні професійно-орієнтовані вимоги спеціалістів з логістики для потреб підприємств авіаційної галузі повинні мати знання з функціональних сфер (постачання, виробництва, складування та збуту), а також знання про організацію взаємозв'язків між цими сферами діяльності авіаційних підприємств; мати офіційні повноваження, які надають їм право приймати рішення щодо управління ресурсами.

У сучасних умовах до основних інноваційних завдань фахівців із логістики на авіаційних підприємствах можна віднести розробку вимог до систем обслуговування, координації діяльності з розробки, впровадження та реалізації механізму виконання замовлень; методичне керівництво розробкою, впровадженням, функціонуванням та удосконаленням системи управління ресурсами; розробку різних документованих процедур щодо управління ресурсами; загальне керівництво функціональними та інформаційними програмами, спрямованими на підвищення ефективності управління ресурсами; координацію робіт з управління ресурсами; збір, накопичення, систематичну обробку, аналіз і узагальнення даних про функціонування, формування та супроводження нормативних і методичних документів, пов'язаних з рухом та зберіганням ресурсів; розробку навчальних програм для співробітників структурних підрозділів, зайнятих у процесі управління ресурсами; досягнення гармонійних і продуктивних робочих відношень зі спеціалістами інших функціональних підрозділів авіаційного підприємства тощо.

Таким чином, введення до штатного розкладу авіаційного підприємства фахівців з логістики дозволить підвищити ефективність і результативність діяльності авіапідприємства; налагодити партнерські відносини зі споживачами, постачальниками та логістичними посередниками; мінімізувати простої обладнання і працівників за рахунок своєчасної реалізації авіаційних послуг; поліпшити якість авіаційних послуг у результаті підвищення кваліфікації персоналу; досягти незначних термінів збереження на складах матеріальних ресурсів і т.п.; мінімізувати логістичні витрати підприємства; організувати логістичне обслуговування споживачів; оптимізувати маршрути руху транспортних засобів; поліпшити зовнішньоекономічну діяльність авіаційних підприємств завдяки впровадженню логістичного підходу до управління потоками та налагодження зв'язків з митними органами

і надійними партнерами; створити ефективний логістичний ланцюг і логістичну мережу тощо.

Висновки

Таким чином, вивчення досвіду провідних західних і вітчизняних авіакомпаній свідчить про необхідність впровадження посади логіста. Це є важливим резервом оптимізації управління ресурсами авіапідприємства в сучасних умовах господарювання.

Потрібно постійно вдосконалювати систему підготовки та перепідготовки кваліфікованих спеціалістів з логістики, розширювати теоретичну та практичну базу з урахуванням зарубіжного досвіду. Єдиний спосіб вирішення проблеми нестачі кадрів у логістичній сфері – звернути пильну увагу на освіту у сфері логістики та суміжних сфер. Причому не тільки на вищу освіту, а й на середню спеціальну.

Список використаних джерел

1. Christopher M. Logistics and Supply Chain Management. Strategies for Reducing Cost and Improving Service / M. Christopher; ed. II, Financial Times–Pitman Publishing. – London, 1998. – S. 80.
2. Рынок труда в сфере логистики // Логистика: проблемы и решения. – 2008. – №2 (15). – С. 48–49.
3. Коваль В. Новые формы организации производства через новые достижения конкурентного преимущества / В. Коваль // Справочник кадровика. – 2002. – №3 (< 64). – С. 113–116.
4. Алексеев С. Эволюция организационной структуры отдела логистики предприятия / С. Алексеев // Складской комплекс. – 2004. – №3. – С. 16–19.
5. Мумладзе М. Управление персоналом как метод / М. Мумладзе // Маркетинг. технологии подготовки кадров / 2004. – №10 (28). – С. 71–74.
6. Бауэрсокс Д. Логистика: Интегрированная цепь поставок / Д. Бауэрсокс, Д. Кросс; пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2001. – 640 с.
7. Гутаревич В.О., Хиценко Н.В. Проблемы и решения вопросов современной подготовки инженеров с углубленным изучением логистики / В.О. Гутаревич, Н.В. Хиценко // ДНТУ. – 2011. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://ea.donntu.edu.ua/handle/123456789/1727>.
8. Мильнер Б.З. Организация логистики в компаниях / Б.З. Мильнер. – М.: ИНФРА-М, 2002. – 558 с.
9. Світловський О. Перспективи підготовки фахівців з логістики для управління корпоративною логістичною відповідальністю підприємств / О. Світловський // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – №5, Т. 1 – С. 199–202.
10. Сток Дж. Р., Ламберт Д.М. Стратегическое управление логистикой [Текст] / Дж. Р. Сток. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 797 с.